

<p>טו' אדר תשע"ג 25 בפברואר 2013</p>	<p>חוזר נכות מספר 1929</p>
<p>נושא: נכויות מיוחדות תת נושא: גמלת ילד נכה וקצבה לשירותים מיוחדים שם החוזר: בדיקת זכאות עקרונית למי שנמצא באומנה או במוסד</p>	
<p>מטרת החוזר להביא לידיעת פקידי תביעות ילד נכה, נכות ושירותים מיוחדים את האפשרות לבצע במקרים מיוחדים, אבחון רפואי והערכת תלות, למי שאינו זכאי לקצבה מהסיבות הבאות:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● שהות במשפחת אומנה; ● שהות במוסד כשיש כוונה לשחררו לקהילה; ● הכנסות מעל הרף למי שעשוי להיות זכאי להטבות נלוות במשך 3 שנים מהעליה בהכנסות. 	
<p>פתח דבר</p>	
<p>הגדרות</p>	
<p>גלריית רכיבים</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 2px solid purple; padding: 5px; text-align: center;"> <p>עררים החמרת מצב ואחוזים רפואיים לילד נכה</p> </div> <div style="text-align: center;">←</div> <div style="border: 2px solid blue; padding: 5px; text-align: center;"> <p>הוראות לביצוע</p> </div> </div>	
<p>מידע לנציגי שירות ולמזכירי ישיבות</p>	
<p>נספחים</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. נספח 1 – מכתב הפניה לרופא- לשוהה במוסד 2. נספח 2 – מכתב אישור זכאות עקרונית 3. נספח 3 – מכתב דחיה עקרונית 4. נספח 4 – תשובת המנכ"ל לעניין ביצוע בדיקות עקרוניות לשהים במשפחות אומנה 5. נספח 5 – מכתב לתובע על המשך זכאותו להטבות 6. נספח 6 – מכתב לתובע על הפסקת זכאותו להטבות 	
<p>רשימת תפוצה</p>	
<p>תודה רבה ללאה לוגסי ומרלית הר-ציון על כתיבת החוזר.</p>	

ב ב ר כ ה ,

לימור לוריא

לימור לוריא
מנהלת אגף אי גמלאות נכות

פתח דבר

עד היום לא אפשרנו לאנשים שאינם זכאים לקצבה להיבדק בועדות הרפואיות לצורך אבחון רפואי והערכת תלות.

בעקבות פניות שונות שהתקבלו באגף, ולאור רגישות האוכלוסייה בה מדובר, הוחלט לאפשר, במקרים מסויימים, ביצוע אבחון רפואי והערכת תלות, גם למי שאינם זכאים לגמלה מהסיבות הבאות:

- שוהה במוסד שאינו זכאי לקצבה לפי התקנות - תיבחן זכאותו העקרונית, כדי לסייע למבוטח או למשפחה, להיערך לקראת שחרור מהמוסד, ולבחון מהם הכלים הכלכליים שיעמדו לרשותם, לצורך הטיפול בנכה בעת מגוריו בביתו.
- ילדים נכים הנמצאים במשפחות אומנה - תיבחן זכאות עקרונית, כדי לסייע לקבוצה ייחודית ומצומצמת של משפחות, שלוקחות על עצמן טיפול בילד עם מוגבלות, למצות זכויות מול הגורמים השונים.
- מי שאמור להיות זכאי להטבות נלוות מלאות במשך 3 שנים בשל הכנסות שעלו על הרף המזכה בקצבת נכות, ופג תוקפה של דרגת אי הכושר שלו במהלך 3 שנים אלו - תיבחן נכותו הרפואית כדי לסייע למבוטח למצות זכויותיו מול הגופים השונים נותני ההטבות. מי שתיקבע לו נכות רפואית מזכה לפי סעיף 208 (א), יכלל ברשימות המועברות לגופים השונים.

בחוזר זה יוגדרו הכללים והתנאים שיש לעמוד בהם, כדי לבחון זכאות עקרונית כאמור.

ביצוע האבחון יתבצע אך ורק לאחר בקשת המבוטח או המשפחה, בצרף המסמכים המפורטים בחוזר.

חשוב להדגיש כי אין שינוי בתקנות, ובכל המקרים לא ניתן לשלם בפועל גמלה.

בתוקף: מיום הוצאת חוזר זה.

[חזרה](#)

הגדרות

- תקנה 4(2) לתקנות הביטוח הלאומי (ילד נכה), התש"ע-2010 - שהות במוסד או במשפחת אומנה:
"א) גמלאות לפי תקנות אלה ישולמו כל עוד מתקיימים כל אלה: ...
(2) הילד הנכה אינו מוחזק כלל בתנאי פנימייה במוסד שבו ניתנים שירותי רפואה, שירותי סיעוד או שירותי שיקום, ואינו מוחזק בידי משפחה אמנה."
- תקנה 6 לתקנות הביטוח הלאומי (ביטוח נכות) (מתן שירותים מיוחדים), התשלט-1978 - שהות במוסד:
"נכה המוחזק בדרך כלל במוסד בו ניתנים שירותי רפואה, שירותי סיעוד או שירותי שיקום, לא יהיה זכאי לקצבה מיוחדת"
- על פי סעיף 220א' לחוק:
"נכה שנקבעה לגביו דרגת אי-כושר להשתכר, והיה זכאי בשל דרגת אי-הכושר כאמור לפטור מתשלום דמי ביטוח לפי סעיף 351 או להטבה לפי כל דין אחר ... ואשר חדלה להשתלם לו קצבה חודשית כאמור בסעיף 199(1), תוסיף להינתן לו ההטבה כאמור במשך תקופה של 36 חודשים נוספים ..."

[חזרה](#)

הוראות לביצוע

א. ילד נכה במשפחת אומנה

על פי תקנה 4 (א) (2), לא ניתן לשלם גמלת ילד נכה למי שמוחזק בידי משפחת אומנה, ותביעתו נדחית על הסף. עד היום, במקרים בהם הוגשה תביעה, לא בצענו כלל אבחון רפואי, ומכתב דחייה נשלח על ידי פקיד תביעות ללא בדיקה רפואית של הילד.

ממועד הוצאת חוזר זה, ניתן לבצע אבחון רפואי במקרה זה. לבקשה יש לצרף מסמך המעיד על הימצאותו של הילד במשפחת אומנה, ממשרד הרווחה או מעמותה האחראית, מטעם משרד הרווחה על משפחות אומנה.

לאחר קבלת ההחלטה- על פקיד התביעות להודיע למשפחה על ההחלטה:

- אם תיקבע זכאות עקרונית- יישלח מכתב אישור עקרוני, עם פירוט שיעור הגמלה שאמור היה להגיע, אילו הילד לא היה במשפחה אומנת ([נספח 2](#)) ובצרוף את האבחון הרפואי.
- אם לא תיקבע זכאות עקרונית- ישלח מכתב דחייה ראה [נספח 3](#). יש להזרים את ההחלטה למערכת, ולדחות בעילת שהות באומנה.

ב. ילד נכה ושרותים מיוחדים לשהים במוסד

על פי תקנה 6 לתקנות שירותים מיוחדים, ותקנה 4 (א) (2) לתקנות ילד נכה, מי שמוחזק בדרך כלל במוסד בו ניתנים שירותי רפואה, שירותי סיעוד או שירותי שיקום, אינו זכאי לקצבה. במקרים בהם הוגשה תביעה עבור שוהה במוסד, לא בוצעה עד כה בדיקה רפואית, ונשלח מכתב דחייה על ידי פקיד תביעות.

ממועד הוצאת חוזר זה, ניתן לבצע אבחון רפואי והערכת תלות אם התקבלה בקשה מהמבוטח, גם במקרה בו אין זכאות לקצבה בגין שהות במוסד. לבקשה יש לצרף את המסמכים הבאים:

❖ מסמך רפואי, הכולל הערכה תפקודית מהמוסד בו המבוטח שוהה.

❖ דו"ח סוציאלי מהמוסד, הכולל התייחסות להיערכות לשחרור לקהילה.

לתשומת לב : ללא תוכנית לשילוב המבוטח בקהילה, אין לבצע אבחון רפואי או הערכת תלות, למבוטח השוהה במוסד.

כאשר התקבלו המסמכים הרפואיים, ועולה מהדוח הסוציאלי כי יש הערכות לשחרור לקהילה, יש להעביר לרופא מוסמך, בצרוף המכתב ש**בנספח 1**, כדי לקבל תשובות לשאלות הבאות:

- האם לדעתו, לאור המסמכים הרפואיים, יש סבירות לקביעת זכאות –
 - ❖ אם לא- יש לשלוח מכתב, המצורף [בנספח 3](#).
 - ❖ אם כן- יש להמשיך בבדיקה.
- אם מדובר בתביעה לשר"מ, ולא נקבעו אחוזים רפואיים מזכים לשר"מ- האם יש סבירות שלאור המסמכים שצורפו, יקבעו לפחות 60% נכות רפואיים לשר"מ.
 - ❖ אם לא- יש לשלוח מכתב, המצורף [בנספח 3](#).
 - ❖ אם כן- יש להמשיך בבדיקה.
- האם יש מקום לקבוע זכאות ללא נוכחות. אם לא ניתן לקבוע ללא נוכחות, הרופא יבחן גם האם יש מקום לאשר ביצוע בדיקה במוסד, בתאום עם המשפחה והמוסד.

במקרה בו אישר הרופא כי יש סבירות לקביעת זכאות, יש לבצע אבחון רפואי והערכת תלות, כמקובל.

לאחר קבלת ההחלטה- על פקיד התביעות להודיע למבוטח על ההחלטה:

- אם תקבע זכאות עקרונית- יישלח מכתב אישור עקרוני, עם פירוט שיעור הגמלה שאמור היה להגיע, אילו לא היה שווה במוסד (ראה [נספח 2](#)) ולצרף את האבחון הרפואי והערכת התלות.
- אם לא תיקבע זכאות עקרונית- ישלח מכתב דחייה ראה [נספח 3](#).

יש להזרים את ההחלטה למערכת, ולדחות בעילת שהות במוסד.

ג. הטבות נלוות למי שפג תוקפה של דרגת אי הכושר

על פי סעיף 220א' לחוק, מי שפסקה זכאותו לקצבת נכות בשל הכנסות שעלו על הרף המזכה, זכאי להטבות נלוות במשך 36 חודשים מתום זכאותו לקצבת נכות.

עד כה, במקרים בהם לתובע הייתה דרגה זמנית ופג תוקפה של דרגת אי הכושר שלו במהלך 36 חודשים אלו, פסקה גם הזכות להטבות הנלוות (גם אם טרם חלפו 36 חודשים).

על מנת למנוע מצב של הפסקת ההטבות הנלוות, הוחלט (בשיתוף עם משרד המשפטים ומשרד האוצר) לבצע אבחון רפואי בתום הזמניות ולהמשיך זכאות להטבות נלוות למי שתיקבע לו נכות רפואית מזכה לפי סעיף 208 (א), ושמו יכלל באופן אוטומטי בכל רשימה המועברת לגופים השונים נותני ההטבות הנלוות עד תום 36 חודשי הזכאות להטבות.

בתום זמניות, כאשר נפתחת תחנה באופן אוטומטי, יש לבקש מהמבוטח מסמכים רפואיים עדכניים המעידים על מצבו הרפואי, ולהעביר לרופא מוסמך לניתוב ולאבחון רפואי לצורך הטבות נלוות (ללא חו"ד כושר).

במקרים בהם המבוטח לא ימציא מסמך/ים רפואיים/ם עדכניים/ם (נוהל 21/15) יש להפסיק טיפול.

יש להזרים את האבחון הרפואי למערכת ולסגור תחנה בקוד 31.

יש לשלוח עותק של האבחון בליווי מכתב למבוטח ([נספח 5](#)) לזכאי להמשך הטבות נלוות ו-[נספח 6](#) למי שאינו זכאי, ולתייק בתיקו עותק מהמכתב.

[חזרה](#)

**עררים החמרת מצב ואחוזים רפואיים לילד
נכה**

לתשומת לב :

- במקרה בו יש בתיק אבחון רפואי לילד נכה/ הערכת תלות למבוטח, שנקבעה בהם זכאות רפואית יציבה (או שלא חלף מועד תום הזמניות), אין לבצע הערכה נוספת, אלא אם רופא אישר שיש החמרה במצב.
- ניתנת אפשרות לערער בשאלות רפואיות בלבד לועדת עררים לשר"מ, או ילד נכה או לוועדה רפואית לעררים.
- האבחון הרפואי המבוצע על ידי רופא מוסמך ילד נכה, אינו כולל בתוכו אחוזים רפואיים, אלא עילות זכאות בלבד. לכן, במקרים בהם המשפחות מעוניינות בפירוט אחוזים רפואיים, עדיין יש להפנותם לועדות מס הכנסה, לאחר תשלום השובר, כמקובל.

[חזרה](#)

מידע לנציגי שירות ולמזכירי ישיבות

החל ממועד הוצאת חוזר זה, ניתן לקבל תביעות לגמלת ילד נכה ושר"מ של שוהים במוסד, ושל ילדים נכים במשפחות אומנה, אם התקבלו המסמכים הבאים:

- לילד במשפחת אומנה- אישור ממשרד הרווחה או מעמותת האומנה, על היותו של הילד במשפחת האומנה הפונה אל המוסד לביטוח לאומי.
- לשוהה במוסד:
 - ❖ מסמך רפואי, הכולל הערכה תפקודית מהמוסד בו המבוטח שוהה.
 - ❖ דו"ח סוציאלי מהמוסד, הכולל התייחסות להיערכות לשחרור לקהילה.

לעניין הטבות נלוות בנכות - ממועד הוצאת חוזר זה, כאשר אין זכאות לקצבת נכות בשל הכנסות גבוהות מהרף, יבוצע אבחון רפואי בתום הזמניות, לצורך המשך הזכאות להטבות נלוות.

[חזרה](#)

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע:

העתק לידיעה: פרופ' שלמה מור יוסף- המנהל הכללי
גב' אילנה שרייבמן- סמנכ"ל גמלאות
ד"ר מריו סקולסקי- המנהל הרפואי
גב' ירונה שלום- מנהלת אגף א' ועדות
גב' נחמה שפירא- מנהלת אגף א' שירות לקוחות

[חזרה](#)

נספח 1

הפנייה לרופא הסניף לבדיקת זכאות עקרונית לקצבת שר"מ

לשוהה במוסד

לכבוד

רופא הסניף ד"ר _____

הנדון: שם משפחה: _____ שם פרטי: _____ ת.ז. _____

ילד נכה

קצבת שירותים מיוחדים

המשפחה פנתה אלינו לבדיקת זכאות עקרונית לקצבה, כדי להיערך כלכלית לקראת שחרור מהמוסד, או לשם קבלת הטבות במקרה של ילד הנמצא במשפחת אומנה.

חוות דעת רופא הסניף:

א. האם יש צורך במסמכים/בדיקות נוספות:

לא כן פירוט: _____

ב. האם לפי המסמכים יש סבירות לקביעת זכאות עקרונית:

אין (אין צורך להמשיך במילוי הטופס) יש

ג. לשירותים מיוחדים בלבד- האם לאור המסמכים שצורפו, יש להניח שהמחלות והליקויים מהם סובל המבוטח יזכו אותו באחוזים רפואיים של 60% לפחות מנופים ומשוקללים לשר"מ:

לא כן

(לתשומת לב –שאלה זו רלוונטית רק במקרה בו לא נקבעו 60% נכות רפואית לשר"מ)

ד. האם ניתן לקבוע זכאות ללא נוכחות:

לא מקום ביצוע הבדיקה: בסניף בבית/במוסד

כן יש לבצע אבחון ו/ או הערכת תלות ע"ג הטופס המתאים

תאריך: _____ שם הרופא: _____ חתימת הרופא: _____

נספח 2

לכבוד

הנדון: אישור זכאות עקרונית לקצבה עבור _____ ת.ז. _____

לשוהה במוסד לילד הנמצא במשפחת אומנה

בהמשך לבקשתך לבדיקת זכאות עקרונית, אנו מביאים לידיעתך כי:

גמלת ילד נכה

נמצאת זכאי **עקרונית** לגמלת ילד נכה.

אילולא היית שוהה במוסד במשפחה אומנת, היית מקבל גמלה בשיעור של % _____ בעילת זכאות _____.

מצ"ב האבחון הרפואי.

זכותך לערור על החלטה זו בפני ועדת ערר לילד נכה תוך 90 יום מקבלת הודעה זו. ערר מנומק בכתב יש להגיש בסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום מגוריך.

קצבת שירותים מיוחדים

נמצאת זכאי **עקרונית** לקצבת שירותים מיוחדים. אילולא היית שוהה במוסד היית מקבל קצבה בשיעור % _____.

מצ"ב: הערכת התלות שבוצעה האבחון הרפואי.

זכותך לערור על החלטה זו בפני ועדת ערר לשירותים מיוחדים תוך 90 יום מקבלת הודעה זו. ערר מנומק בכתב יש להגיש בסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום מגוריך.

לתשומת לב, מדובר **בזכאות עקרונית בלבד**. כל עוד הינך במוסד/במשפחה אומנת לא תשתלם הקצבה. עם צאתך מהמוסד/משפחה אומנת, יש להגיש תביעה למוסד לביטוח לאומי, בצירוף טופס יציאה מהמוסד/משפחה אומנת, והזכאות בפועל תיבדק לפי כל כללי החוק והתקנות.

בכבוד רב,

פקיד תביעות

נספח 3

לכבוד

הנדון: בקשה לבדיקת זכאות עקרונית לקצבה עבור _____ ת.ז. _____
 לטובה במוסד לילד הנמצא במשפחת אומנה

לפקיד תביעות- יש למחוק את החלק המיותר- שרמ או ילד נכה

בהמשך לבקשתך לבדיקת זכאות עקרונית, אנו מביאים לידיעתך כי אינך זכאי ל:

גמלת ילד נכה

מאחר ולא נמצאת זכאי לאחת מהעילות המקנות זכאות לגמלת ילד נכה (עילות רפואיות, עילות של ליקוי מיוחד, תלות רבה בעזרת הזולת בפעולות יומיום, או זקוק להשגחה למניעת סכנת חיים) זכותך לערור על החלטה זו בפני ועדת ערר לילד נכה תוך 90 יום מקבלת הודעה זו. ערר מנומק בכתב יש להגיש בסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום מגוריך.

קצבת שירותים מיוחדים

מאחר ולא נמצאת זקוק לעזרה רבה מהזולת או זקוק להשגחה למניעת סכנת חיים. זכותך לערור על החלטה זו בפני ועדת ערר לשירותים מיוחדים תוך 90 יום מקבלת הודעה זו. ערר מנומק בכתב יש להגיש בסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום מגוריך.

מאחר ונקבעו לך _____ אחוזים רפואיים, אשר אינם עומדים בסף הרפואי המזכה בגמלה לשירותים מיוחדים.

לתשומת לב, מדובר **בבדיקת זכאות עקרונית בלבד**. בכל מקרה, גם אם היה נמצא כי הינך עונה לתנאי הזכאות העקרוניים, **לא היה ניתן לשלם קצבה**, בשל השהות במוסד/במשפחה אומנת.

בכבוד רב,

פקיד תביעות

נספח 4

המנהל הכללי

המוסד לביטוח לאומי
National Insurance Institute

י' טבת תשע"ג
23 דצמבר 2012

לכבוד
עו"ד מיה גפן
הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות
הפקולטה למשפטים
אוניברסיטת בר אילן
רמת גן 52900

שלום רב,

הנדון: פגיעה בזכויות והטבות לילדי אומנה עם מוגבלויות ומשפחותיהם בשל העדר הכרה במוסד לביטוח לאומי

עיינתי במכתבך בכבוד ראש ועל פניו נראה כי אכן נפגעות זכויותיהן של משפחות אומנה לקבלת הטבות הנובעות מהכרה בילדים עם מוגבלויות כילדים נכים עפ"י חוק הביטוח הלאומי.

עפ"י תקנות ילד נכה אכן לא ניתן לשלם גמלת ילד נכה לילד שנמצא במשפחת אומנה.

לאור זאת ולאור הבנתנו כי קבוצה זו ייחודית ומצומצמת, נהיה מוכנים לערוך ועדות רפואיות לילדים אלו. הועדות יקנו להם אישור כי הם זכאים עקרונית לגמלה לילד נכה אשר תשולם ברגע שתופסק אחזקתם בידי משפחת אומנה. אישור זה יקנה כמוכן אישור לקבל הטבות נלוות מגופים אחרים.

אני מודה לך על מכתבך.

פרופ' שלמה מור-יוסף
המנהל הכללי

העתקים:
חייכ משה כחלון – שר הרווחה והשירותים החברתיים
גבי אילנה שרייבמן – סמנכ"ל גמלאות
גבי לימור לוריא – מנהלת אגף אי גמלאות נכות

נספח 5

תאריך: _____

לכבוד

הנדון: זכאותך להטבות לנכים

אנו מביאים לידיעתך כי רופא מוסמך קבע לך _____% נכות רפואית (החל מיום _____). אחוזים אלה מזכים לפי סעיף 208(א) לחוק ועל כן, זכאותך להטבות לנכים תימשך עד תום 3 שנים מהיום בו פסקה זכאותך לקצבת נכות כללית.

לתשומת לב, מדובר בזכאות להטבות בלבד.

לנוחותך, מצורף העתק טופס האבחון הרפואי. קבלת העתק נוסף כרוכה בתשלום של 25 ₪.

זכותך לערור על ההחלטה בדבר הנכות הרפואית בפני ועדה רפואית לעררים תוך 60 יום מקבלת הודעה זו.

ערר מנומק בכתב יש להגיש בסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום מגוריך. הוועדה לעררים רשאית לאשר, לבטל או לשנות את ההחלטה הזו.

לידיעה, נכות רפואית מזכה פירושה: נכות רפואית בשיעור של 60% לפחות, או 40% לפחות אם אחד הליקויים הוא בשיעור 25% או יותר או 50% לעקרת בית. האחוז הכולל נקבע לפי חישוב משוקלל. ליקויים שאינם משפיעים על כושר ההשתכרות ועל התפקוד אינם מובאים בחשבון.

בכבוד רב,

פקיד תביעות

נספח 6

תאריך: _____

לכבוד

הנדון: הפסקת זכאותך להטבות לנכים

אנו מביאים לידיעתך כי רופא מוסמך קבע לך % _____ נכות רפואית (החל מיום _____).
אחוזים אלה נמוכים מהאחוזים הנדרשים לפי סעיף 208(א) לחוק ועל כן, זכאותך להטבות לנכים תפסק.

לתשומת לב, מדובר בזכאות להטבות בלבד.

לנוחותך, מצורף העתק טופס האבחון הרפואי. קבלת העתק נוסף כרוכה בתשלום של 25 ₪.

זכותך לערור על ההחלטה בדבר הנכות הרפואית בפני ועדה רפואית לעררים תוך 60 יום מקבלת הודעה זו.

ערר מנומק בכתב יש להגיש בסניף המוסד לביטוח לאומי הקרוב למקום מגוריך.
הוועדה לעררים רשאית לאשר, לבטל או לשנות את ההחלטה הזו.

לידיעה,
נכות רפואית מזכה פירושה: נכות רפואית בשיעור של 60% לפחות, או 40% לפחות אם אחד הליקויים הוא בשיעור 25% או יותר או 50% לעקרת בית. האחוז הכולל נקבע לפי חישוב משוקלל. ליקויים שאינם משפיעים על כושר ההשתכרות ועל התפקוד אינם מובאים בחשבון.

בכבוד רב,

פקיד תביעות
